

העיון המכות עורר בי פלידה, זוהי שיטת הינדו בראשיתית ופרימיטיבית.

גיא, הילד המאומץ, חיבר שירים ב" היותו בגיל שמונה, בהם הביע את ש" העיקר עלי. רות יוסף מביאה אותם כלשר" נם. בין השירים: "היה משיח שעל כל אדם / היה חיוב להשגיח, / זה היה תפקיד בורד / יוב אחד הוא כימטט ה" אכד... בליזה אני לכדי / פתאום בחוץ אני רואה אור של לפיד / אוי מפחד! / אני עומד בפני הפחדים / אם פתאום יופיעו שורדים / האם יש פתרון לבקיה? / כן, להדליק את הטליוויזיה / כי אז אני מרגיש שיש איתי עוד אנשים / כך נובר אני על כל הפחדים."

בהמשך מסופר על משבריו של גיא, על אדישותו במהלך הלימודים, על המרי" רות שלו ועל החשש שלו מפני אהבת אחרים. רות יוסף מביאה את סיפור מאבקה בגיא, בחשיפה שהיא לעיתים מרתקת, כאשר מפלותיה מאפילות בספר על הישגיה. היא כותבת בפרק הסיום של סיפרה: "אין אני מנסה לשכנע את ה" קורא שגיא השתנה מיסודו, ואף לא צי" פיתי לכך. הוא עדיין אינו נהנה להשקיע מאמץ בעבודותיו אם אינו זוכה לשיחור פעולה מצדיו, או מצד מישהו אחר. ולמר רות שהחל קורא ספרים, וזאת ללא כל תיוכור מצידו, עדיין מעדיף הוא להק" שוב מופיקת דיסקו או לצפות בטלוויזיה על פני כל פעולות אחרות כבית, להציג אולי מרשק איתי. אך כל עוד מקבל את סמכותי ומעמדי כאמור, וכל עוד מקבל הוא את הקורה איתו בהכנה ומגניב כי הגיון, אין לי מענות כלפיו. אין אני פוחדת עוד משעת הצהריים, עת הזור הוא הביתה מבית-הספר..."

עוד ספר בסידרת הספרים המרחיבים את המידע על האדם.

תיאטרון

מחגיב

התיאטרון הפלסטיני חי וקיים בשטחים הכבושים והוא מופיע באולמות כאלום הקולג' והפרד בירושלים, במרתמי עיריות בגדה המערבית ובחדרי בתי-ספר. המנוע של התיאטרון הפלסטיני הוא צעיר פלסטיני ממוצא צרפתי פרנסיס **אכר** **סאלאם גאספר**. פרנסואה החל דרכו עם להקה בשם הבלונים (באלאין) שהעלתה סידרה של מחזות בעלי גוון פוליטי. בימים אלה מציג גאספר את מחזו מחגיב עם להקת השחקנים "אל-חכאואתי". מחגיב הוא לייצג עצוב, חכם-טיפש, ערמומי ונאי בי, תערובת של גיחה הערבי והרשלה היהודי.

מחגיב מואס בחייו, חיי אובדן עצמאות וכיבוש, ומחליט למות בשלוות. הוא הופך למת-החי שהכל מספרים את תולדותיו בפלסטין. הוא מסולק מבית-הספר, כי שאל שאלות מיותרות. הוא מנסה למכור מים קרים ואף אחד לא קונה ממנו. לכן הוא מנסה למכור מים חמים — ונכשל. הימים ימי השלטון הירדני בגדה המערבית. מחגיב יושב בקולנוע ומסרב לשיר את ההימנון הירדני בכסופו של סרט. והוא קולל. במלחמת 67 הוא שומע בצלחה את דיווחי הערבים ובתום המלחמה מסת גל לכיבוש הישראלי ומתחיל לעבוד כי מיפעל התעשייתי. תנועותיו ותנועות ה" שחקנים מוכירות את זמנים מודרניים של צ'אפלין. הוא נוצר על-ידי חיילי ה"ל מפני שלבש חולצה עם צבעי הדגל ה" פלסטיני האסור. הוא מסביר את גבדיו — המטולאים בפיסות בד שצביעו לבן, שחור, ירוק ואדום — "לבן אני אהב, זהו סמל השלום. אתה חושב שיהיה שלום. הירוק — זה אפונה, אני אהב אותה. ואדום, אומרים, גרם תענוג ללב. שחור — לא זוכר למה. למעשה אני זוכר, על השחור לא רואים ליכלוך..."

ביוני 1970 נמסר העניין על מחגיב ועם פרוץ מלחמת האזרחים בירדן הוא מסתלק לניו-יורק, אבל שב לגדה המערבית. נציגי ההסתדרות מנסים לשכנע אותו לשתף

אנתולוגיה ישראלית

בארגמן

לא נקת שדי אמי, אהא, ולא שמו אחד משחוו. ורק הבור — אחד הוא ון קב אליו יפל כוכב אחר כוכב

איש ואיש ושבר כוכבו
איש ואיש וגבה לבבו
— כי בימים ההם אין מלך
ואיש הישר בעיניו יעשה.

ואיש ואיש — ישלם בךמיו.
ואיש ואיש — יספה על אהיו.
ואיש ואיש: לדרך פעמיו — והלם גבורים על פי אבדן.
ואיש ואיש ירפד בעצמיו
אם הדרך העולה בארנמן.

לא נקת שדי אמי, אהא, ולא מנת אחד מצאנו.

ורק הכתר — אחד הוא ון חוק. אליו ישח כל ראש וראש כחק. איש ואיש ולהט חמתו
איש ואיש וחרב משפטו
— כי בימים ההם אין מלך
ואיש הישר בעיניו יעשה.

ואיש ואיש — ישלם בךמיו.
ואיש ואיש — יספה על אהיו.
ואיש ואיש: לדרך פעמיו — והלם גבורים על פי אבדן.
ואיש ואיש ירפד בעצמיו
אם הדרך העולה בארנמן.

אתה ראשון — ככלב המוקות.
אתה ראשון — בדרך האחת:
הדורך על במוותיו — לבדו.
החוצב לו קבר — בקדו.
אתה ראשון לשפך הדמים
אתה ראשון לראשית הקמים

— כי בימים ההם אין מלך
ואיש הישר בךמיו יעשה.

ואיש ואיש יכתב בךמיו
ואיש ואיש יאסף אל עמיו
ואיש ואיש — והלם פעמיו
שופך בגבורים על פי אבדן.
ואיש ואיש יצבע בשחור דמיו
סות הדגל בתכלו ארנמן.

יונתן רטוש

אחד מהקטעים המטריפים במחזה מח" גיב: הוא מהלך בישראל ובידו שקית ובל אותה הוא מנסה להשליך. של מי זה? נשאל על-ידי קול נעלם של בחורה בעברית (המישפט היחיד בעברית ב" מחזה). הוא מנסה שוב להשליך את ה" שקית, וחוזר חלילה. הקטע הופך לפארודיה על חששות הישראלים מחבילות חשודות.

פרנסיס אכר גאספר על השחור לא רואים ליכלוך

יש לו למחגיב גם פגישה עם אל" סאדאת, וביניהם מתפתחת השיחה ה" באה:

סאדאת: מה חושבים עלי האנשים?
מחגיב: אני לא עוסק בפוליטיקה.
סאדאת: אל תפחד.
מחגיב: 99 אחוז מהאנשים אוהבים אותך.

סאדאת: ומה עם האחוז הנותר?
מחגיב: גם הם מחבבים אותך, אבל מעט.

סאדאת: ולמה זה, בני?
מחגיב: אהבה באה מאלוהים.

מחגיב לא מצליח לחיות בכבוד, וגם למות בשלוות אינו מצליח. הוא פטריוט מצחיק ובורג מגוחך, מייצג תיאטרוני מדהים של מצוקת העם הפלסטיני. ה" מצוקה מועלית על הבמה בכישרון העשוי להשפיל את מערכות התיאטרון הישראלי, ששכח מה חלקו של תיאטרון בתהליך חברתי.

תרגום

גרין

בימים אלה עומד להגיע לישראל הסופר הבריטי-קתולי גראהם גרין (שהמיר את שייכותו הכנסייתית — מהכנסייה האנגלי- קנית לכנסייה הקתולית) על-מנת לקבל את פרס ירושלים. אחד מהסופרים הנקראים ביותר בעולם, אשר מסיבות בלתי מובנות לא זכה עדיין בפרס נובל. בימים אלה ראה אור בתרגום שני לעברית ספרו של גרין עיקרו של דבר " הספר, בדומה לספרים אחרים, מייצג את ראיית עולמו המוסרית של גרין. עלילתו מתרחשת בארץ אכזונית רחוקה ממכורתו, אנגליה — במושבה בריטית במערב-אפרי- קה. במהלך מלחמת-העולם השנייה, גיבור הספר הוא הגרי סקובי, מפקד המישטרה המקומית (כנראה סירה ליאונה בשנות ה-40) המתגלה כאדם בעל חוויות מסו-

* גראהם גרין — עיקרו של דבר; עברית: אופירה רהט; הוצאת כתר; 214 עמודים (כריכה רכה). מהדורה ראשונה של הספר ראתה אור בהוצאת מיפעל ל" אשה — 1962.

בכות, המוסכסך עם עצמו ועם סביבתו והמחפש את הדרך שבה יתיר את פקעת היחסים בינו לבין אשתו ושאר האנשים המאכלסים את עולמו. מעבר לעולמו ול- בעיותיו האישיות של סקובי, הרי ש" עיקרו של דבר מביא תשתית, תיאור רי מיפיו של חברה גיאוגרפית וחברתית, עם אותה מציאות קולוניאלית בריטית שאינה עוד. סקובי נתקל בשאלות של מוסר וצדק, לויאליות לתפקידו וקלאוסטרופוביה של חברה אנגלית סגורה בלב ההמון ה" נשלט. לוואי, אשתו של סקובי, ממרת את חייו, ואחרי מותו המזור המיסטורי היא קושרת קשר של אהבה עם אחד מאלה שאיתם הפך סקובי להיטיב.

עיקרו של דבר מביא עולם ומלואו, עולם של אנושיות רבי-מימדית. ספר זה מקביל בערכיו לשאר הספרים של גרין. ספר שהוא בבחינת "עד ראייה להיסטוריה" כפי שניסח גרין את סיגנון כתיבתו. ספריו של גרין נמכרו עד היום ביותר מ-20 מיליון עותקים ותורגמו ל-27 לשונות, ו" הוא מייצג דור של סופרים שאינו עוד.

גרין נולד ב-1904 בפברר לונדוני. למד בפאבליק-סקול אנגלי טיפוסי והמשיך ב" אוניברסיטת אוקספורד. היה קומוניסטי ניסה להתאבד בשל אהבה נכזבת. ספריו האכספרס הכחול (1932), זה שדה המערכה (1932), אנגליה חוללתני (1935) וצוק ברי" טון (1938) העמידוהו בשורה הראשונה של הסופרים באנגליה ובעולם. ספרו העוז והתפארת (1940) נחשב לאחד החשובים שבספרי המוסר של התרבות המערבית ב" מאה ה-20. עם פרוץ המלחמה העולמית התגייס גרין, כמו סופרים בריטים אחרים (ג'ורג' אורוול, סטיבן ספנדר ואחרים), לשירותים החשאיים ושירת באפריקה, שם חיבר את עיקרו של דבר. אחרי המלחמה חיבר את האדם השלישי, ומאז חיבר עוד כתיבסר רומאנים מרגשים, ש" רובם מתארים, כאמור, את זירות ההתרח- שויות העיקריות של ההיסטוריה בתקופה שאחרי המלחמה העולמית. ויאטינאם, קר בה, בריל, האיטי ועוד ארצות.

גרין הוא בבחינת תופעה חסרת תקדים בעולם הספרות, שבו מרבית הסופרים מתחלקים לשתי קטגוריות — האחת מכופרתת וספרותית, והאחרת פחות מחייבת וקלילה יותר. גרין הוא סופר החי בשני העולמות והוא מסוג את יצירותיו כך: יצירות שגורם השעשוע והבידור שבהן הוא העיקר, ולעומתם רומאנים רציניים, שמטרתם לעזוע את הקורא. גרין מיטיב לרתק את קוראיו באמצעותה של עלילה מוחתת, ומאידך הוא איש מוסר, המציג את מכורתו בריטניה כארץ שיושביה מת לבטים בין חם לקדושה. רוב גיבוריו של גרין הם אנשים בודדים, נבגדים,

גראהם גרין מלכות שמיים מול רשע

רדופי רגש-אשם, כפייטיים שדונו לכיש" לון. האידיאל שבעולמו של גרין והסוב שבו הוא במלכות השמיים; הארץ ניתנה בידי הרשע.

עיקרו של דבר מייצג את עולמו ה" רוחני והארצי של גרין, המכבד את ירו" שלים בקבלו את הפרס הספרותי שלה. בעבר זכו בפרס זה איש ספרותי מלכ" פריש, ברטרנד ראסל, סימון דה" בוואר, חורחה לואיס בורחס ו" אחרים.